

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	60 f.	1 óra	1 K —
1 évre	1 K 80 —	1 évre	3 —
3 évre	3 — 80 —	3 évre	6 —
1 évre	7 — 20 —	1 évre	12 —

Főszerkesztő és lapkiadó: **Baranyay Lajos.**
Felölős szerkesztő: **Major Mihály.**

Megjelenik: minden hétköznap este 6 órakor.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Telefon 208.
Egyes szárok kaphatók: a dohányfőzsdékben.

(c) Dévaskodni kezdtünk mi is. A nehéz anyagi viszonyoktól görnyedve eléggik hangon mondtunk le az ideai farsang kedves örömeiről, s fájó szívvel, könnyes szemmel mentünk el a szerkesztőségekbe, illedelmesen megkértük az igen tisztelt szerkesztő urakat, hogy legyenek szivesek olvasható betűkkel kiírni, hogy mi is Dévává változtunk, illetve megfontolva a helyzet körülményeit, az idén nem fogjuk a szép hölgyismerőseinket a parketten körberáncigálni. Meg azután a háborútól is félünk. Szó ami szó, ez még a lánctól is elvette a kedvünket.

Tehát az idén szolidak leszünk, fűtyülünk a farsangra. A bálók azért meg lesznek tartva, legalább is a farsangi naptár erről tanuskodik. Cirka 15—20 bálról tudósít. Hogy lesz-e közönsége eme bálóknak, nem tudom. Illetve tudom. Ha már tényleg lesznek bálók, el is fogunk menni, a legnagyobb valószínűség szerint tánca is perdülünk. Elfelejtetjük magunkkal amit feltettünk, amit elhatároztattott

velünk a mai nehéz, zürzavaros világ. Mert mi már csak könynyen tudunk felejteni. Én azonban a jobbik eszemet veszem elő s bármennyire is bojkottálnak hölgyismerőseim, mégis a szabószánlámát és a váltóimat rendezem a boszton helyett.

Háború

szele fujdogál, sőt biztosra vehető, valahányszor a hadvezetőségnek újabb milliókra van szüksége. Mikor azután a pénzt megkapja, egyszerre szélcsend uralkodik, nincs háború, nem lesz háború. Ezzel köszönik meg a nagylelkűségünket, a bőkezűséget. Ha már kiürítik a zsebünket, legalább a szívünk ne szoruljon össze a félelemtől, a háború szörnyűségétől, gondolják az életünk-sorsunkat intéző hatalmaságok. Pedig anélkül is össze van már facsarva.

Egy héttel ezelőtt kócos madzagon lógott Damokles kardja a haldokló békénk fe-

lett, ha ugyan van egyáltalában békénk. A háború mumusával iratták tele az újságokat, mert pár millióskára volt szükségük. Megijedtünk s adtunk.

Utána egyszerre lokalizálva lett a veszedelmes helyzet s már már a kontra és pro háborús fogadók a fogadások kiegyenlítését kezdték követelni, mikor egy ködös reggelre ismét a fejünk felé akasztották azt a bizonyos kardot. Most tehát megint holtpontra van a nemzetközi konferencia, próbálghatjuk a fringiankat, fujdogál a háború szele s valószínűleg megint újabb milliók fujdogálnak ki a zsebünkből.

Már nem tudom hányadszor csinálják velünk ezt a komédiát, de az bizonyos, hogy vége lehetne.

Hónapokon át izgalomban tartani az országot, két hetenkint újabb milliókat kicsalni a zsebünkből, nap-nap után változóssá tenni egy ország belpolitikáját, a pénzügyeket, katasztrófális gazdasági viszonyokat teremteni, mégis csak könnyelmű játék egy nemzettel.

És még mi minden követ kezelhetik. Az egyszeri cigány-nyal, akit a bitófa alá vittek, mi is elmondhatjuk, hogy ez az év jól kezdődik. Így gondoskodnak rólunk, így intézik a sorsunkat.

És még meddig intézik? (c)

Fejérmegyei képviselő és a választójog.

A munkapárti lapok örömmámorban usznak. Odáig vannak a boldogságtól, mert akadt egy ellenzéki képviselő s épen a kuruc fejérmegyéiből, aki nyíltan állást foglalt az általános választójog ellen. Tisza és Lukács lapjai öklömyi betűkkel adják tudtára az egész világnak, hogy

Pajzs Gyula a rácalmási kerület orsz. gyűl. képviselője kilépett a Kossuth pártból.

Két régi kalendárium.

Irtá: **Rexa Dezső.**

„A Fejérmegyei Napló” tárcája.

Fontos jószág volt mindenha a kalendárium. Már jó eleve beszerezte és beszerzi a rendes ember, hogy — ha Szilveszter multával betoppan az újév — a kalendárium már meglegyen. Minden háznál kell hogy legyen olyan könyv, amelyből kiszámítjuk majd, mikorra esik Husvét, mikorra Palmarum; ami majd figyelmeztet, mikor kell Ferenc bélesére bekopogtatnunk Ferihez, Mariska köszöntésére Marishoz; ami figyelmeztet, hogy mennyi bélyeget is kell tenni a nyugtára és mikor van országos vásár Vágújhelyen, kirakó meg Csejthén. Aztán meg előre bejelenti, milyen időt fog hozni a tavasz, a kajs, a nyárutó, őszelő. Milyen lesz a tél: Mikorra várható az első fagy (amely következményeiben igen fontos dolog, mivelhogy maga után vonja az első disznóölést, aminek ismét igen derék folytatását látjuk a disznókörmös kocsonyában, a fa-

gyos szalonában és a friss töpirtűs pogácsában.) És a kalendárium, mely közvetlen összeköttetést tartat fenn a százesztendősi jövőmondóval, még arról is tájékoztat, hogy mikorra várjuk e mezei emberek elszaporodását, a sáskajárást, a szárazságot; és velős csizóiban rövidre fogva s világosan elmondja mindazt, amit elég tudnunk, ha egy hónapot istenfélelemben és emberi erkölcsökben át akarunk élni, hogy ne legyünk botrányköve senki fiának.

Igen, mondom, fődolog a kalendáriumbeszerzés. Hála a jó divatnak, ma gondoskodik arról helyettünk sok figyelmes emberünk és vállalatunk. Ujlesztendő felé egyremásra ránk köszön: a kereskedő, ügynök, bank, váltóház, postás, kézművespró, mindmegannyian buékaikkal egy-egy jól kikanyarított versű vagy — oh, a derék emberek! — kikanyarított verstelen naptárral boldogítanak.

De a sors (az gondolkozván helyettünk) rendszerint a sok figyelem-naptáron kívül juttat egy olyanhoz, amelyet véres verejtékkel szerzett két koronánkon szerzett meg.

Megváltjuk azt az egyet, mivelhogy a szegény kalendáriumcsináló — ez a minden jótételek csodálatát méltán bíró ismeretlen, akit még soha nem látott valaki — szinten kell, hogy valamiből megéljen.

Dicső hazánkban a kalendáriumcsinálók úgy látszik meg tudtak élni. Az irodalomtörténet nem mondja, hogy éltek volna, de bizonyos, hogy megélték! Az irodalom fogyasztó közönsége hosszú időn keresztül nem fogyasztott más irodalmat, mint amit a kalendárium foglalt magában.

Idők folytán a kalendárium tényleg egyéb is lett, mint az esztendőről tájékoztató száraz kimutatás. Apró-cseprő gazdasági, házi tanácsokkal szolgált, sőt holmi adomácskákkal is kedveskedett annak, aki beszerzte. Majd idők multán tartalmasabb olvasmányokat is nyújtott s úgy fejlődött odáig a kalendárium, hogy utóvégre Almanach-há bővült. De nagy utat tett ám addig.

Az első magyar nyelvű kalendárium Bártfán 1583-ban jelent meg. Ennek teljes címe a következő (a mai helyesírás szerint):

Judicium. Megy r nyelven. Az égi csillagoknak forgásából, az időkre való számtartással egyetemben, Krisztus Urunk születése után 1583. Esztendőre. Slovacius Péter, a krakkói híres neves akadémianak főastrologusa által iratottat és számláltatott fel Horára és az Kassai délre. Egy százeclipsis sem lézen ez esztendőben kassahorizontban. — Bártfán, Dávid Gutgesel.

Ez a 32 számozatlan levelű kis nyolcadret nyomtatvány volt az ősapja annak a csaknem százezer mindenféle kalendáriumnak, naptárnak, ami évente a magyarországi sajtó alatt korunkban megszületik.

Volt azonban az előtt is már magyar nyelvű kalendárium, de azt nem Magyarországon nyomták, hanem Bécsben. Ennek forlítója Egyeduti Gergely volt s 1517-ben jelent meg. Sajnos, ebből egy példány sem maradt fenn, sőt nem maradt fenn a szintén Egyeduti fordította 1572. és 1573. évi kiadásokból sem.

A kalendárium kiadások azonban ez idő óta már nagyobb tömegben jelennek meg. Az említett Bártfa

Sövegjártó János

hazai és rumburgi vászon-áruháza barátok épülete,

AZÉLŐTT: **ÖZV. HANEL ANTALNÉ**
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK

Mai lapunk 4 oldal.

0000039

A képviselő levelet intézett Kossuth Ferenchez, a párt elnökéhez, melyben kilépését bejelenti és elhatározását azzal indokolja, hogy a választójog kérdésében melyre ható ellen-tét választja el attól a programtól, melyet a függetlenségi Kossuth párt magáévá tett. Megjegyzti a levelében azt, hogy a kormány és a parlamenti erőszak rendszere ellen azonban ezentúl is küzdeni akar. Kifejti, hogy az általános egyenlő és titkos választójognak még az ellenzéki pártok által elfogadott alakjában sem hiva.

Pajzs Gyula tehát a választójog miatt lépett ki a Kossuth pártból. Hát mikor belépett a pártba nem ismerte annak programját? És a Kossuth párt Pajzs belépése óta már nem egyszer, hanem számtalanszor kinyilatkoztatta választójogi álláspontját, miért éppen most jutott eszébe Pajzs Gyulának otthagyni a pártot? Miért most, amikor a munkapártból egymásután lépnek ki a jobb belátású képviselők, akik abszurdumnak, a nép vakmerő becsapásának tartják Tiszalukács választójogi javaslatát.

Rosszul választotta meg a kilépés idejét Pajzs Gyula. Eljárásával, tekintettel a mostani napok politikai eseményeire, ártott a nép érdekeiért becstelenségen küző ellenzéknek és szolgálatot tett a nép jogokat tipró munkapártnak. Leg-alább is egy talicska földet vitt ahhoz a sánchoz, mellyel Tiszák el akarják zárni a parlamentet a nép elől. De a nép lerombolja ezt a ténccot s hiábavaló lesz Pajzs Gyulának ez a tüntető kilépése, amelyet most ugyancsak igyekeznek a munkapárt a maga javára kihasználni. Mungőék több ellenzéki képviselő kilépését he-

lyezik kilátásba, amivel azt a látszatot keltik, hogy elvesztett tagjainkat pótolandó, ők indítottak erőteljes akciót az ellenzéki képviselők kiléptetésére.

A szárazréti Ubrik Borbála.

A rémhistoriákból mindnyájunknak előtt ismert Ubrik Borbála szörnyű története ismétlődött meg városunkban. A kultura fénye rávetődik az ezen villany szemmel világított városból arra a szárazréti házra, ahonnan viszont a rémhistoriák idejének sötétsége hosszúra nyúló árnyék újjakkal mutogat a huszadik század villanyfényes kulturvárosa felé. Emberi lelketlenség van a fényes városban, arra mutatnak rá a sötét ujjak.

A szárazrét egyik házában lakik özv. Csipke Józsefné, aki arról volt ismeretes a környéken sőt a város némely utcáiban is, hogy állandóan csinos gyermekköcsit tologat maga előtt, ha valahová ment, a kocsiában azonban nem csecsemő, vagy kised foglalta el a nekivaló helyet, hanem egy felcizomázott, csipkés és szalagos ruhákba takargatott kutya hevert. Öt-hat héttel ezelőtt meghalt az asszony férje s azóta Csipke Józsefné bezárkózva lakott a szárazréti házban. Több mint 40 napig tartózkodott bent a szobában kutyájával. Nem takarított, nem mosdott, nem fésülködött s a ruhát sem vette le magáról ezidő alatt. Nyers káposztát s burgonyát evett, ritkán éjjelenként ment ki a környékre élelmiszert keresni, nem annyira magának,

mint például az, hogy hányadik esztendőről szól a világ teremtése, Krisztus születése, vízözön járása, a nagy római birodalom keletkezése, magyarok bejövetele után: aztán mik az égi jegyek s miképp jeleztenek; erre jó a kalendárium, a szentek neveivel, holdváltással, az állatok jeleivel, egészségi tanácsokkal s minden hó végén egy négy-soros vesssel, amit csizónak mond a magyar. Ezek után a vásárok — amint mondja: Sokadalmok — következnek; azután pedig az égi csillagokból kiolvasott jövőmondások jönnek évszaktankint, majd a nap és holdfogyatkozások. Végre jósásokat mond a hadakról, betegségekről s e részt befejezi néhány gazdasági jó tanács a földi gyümölcsökről, a téli, nyári s az őszebeli veteményekről.

A könyvecske végén egy rövid krónika díszleg, mely Krisztus urunk születése utáni időktől a naptár mindent elmond, nagy házagosan s nem kevésbé nagy naivul.

Vége köv.

mint inkább kutyájának. Dr. Árkay Antal tb. főorvos tegnap kintjárt a szárazréten s valaki felhívta figyelmét az elzárkózott. Csipkénére. A főorvos többekkel behatolt az elhagyott házba s a szobában borzalmas látvány tárult szeméi elé. Az asszony egy sarokban ült a földön teljesen elgyengülve az éhségtől körülötte mindenütt piszok és szénét, amitől a szoba levegője kibírhatalan volt. A főorvos azonnal felment a rendőrségre, ahol jelentette, hogy Csipkéné minő irtózatos állapotban van. Az asszony kétségtelenül elmebeteg. Férje saját vagyonát a helybeli református tölgyesiára hagyta s onnan tájára sem néztek ennek a szerencsétlen asszonynak. A férje vagyonán kívül saját birtokában van az asszonynak egy ház és két szülő. Ezt a hatóság elárverezeti s abból Csipkéné, mivel nem veszélyes elmebeteg, az aggintézetben helyezteti el.

TEJCSARNOK.

Másodfoku ítéletek.

A tanács ismét négy rendőrségi tejtételeket hagyott jóvá. Ezek a következők:

Hegedűs Mihályné Zámoly-utca 25 szám alatti lakos ellen egyszerre hét ítélet került a tanács elé. Az egyik 400 K-ás, a másik 75 K-ás. Mindkettőt jóváhagyták.

Henrich Károly farkastanyai lakost hamis tej forgalombahozataláért 40 K pénzbüntetésre ítélte a rendőrség. Az elítélt fel-lebbezett, a tanács tegnap hely-bírdnagya az ítéletet.

Özv. Lukács Jánosné demkőkegyi lakost 200 K-ára ítélte a rendőrség a tej megvezetése miatt. A tanács ezt az ítéletet is jóváhagyta.

Naptár.

Január 11.	Szombat.
R. Kath.: Higin p. vt.	
Pr.: Higin.	
Gör.: Aoroszentek.	
Nap kel: 7 ó. 47. nyugszik 4 ó. 20.	
Hold kel: 10 ó. 4. nyugszik. 8 ó. 33.	

Farsangi naptár.

Január 11.	"Egyetértés" torna-csapat táncestélye Szent Imre-terem.
Január 18.	Délvasutik Testező Körének táncestélye. Magyar Király.
Január 22.	Belv. Kath. Kör. Irodalmi estélye.
Január 25.	Vörös Kereszt teacestélye Magyar Király.
Január 26.	Munkás-Dalkör táncmulatsága, Magyar Király.
Január 1.	Korcsolya Egyet. táncestélye. Magyar Király.
Február 2.	Szentkoronás Vasutas Szövetség bálja. Magyar Király.
" "	Kath. Legényegylet táncfüzéréje.
Február 3.	Belv. Kath. Kör. teacestélye.

HIREK.

A hadtestparancsnok városunkban. Terstyánszky Károly hadtestparancsnok tegnap délelőtt a budapesti gyorsvonattal városunkba érkezett. Az állomáson a tisztikar élén Wierber Adorján kerületi parancsnok fogadta a hadtest parancsnokot, kinek tiszteletére a 13-ik huszárezred diszszázada állt sorfalat az állomáson. Délelőtt a gyakorló terezen szemlélt tartott a 69. gyalogezred és a 13-ik huszárezred felett. Megtekintette az élelmiszerraktárt és a csapatkórházat. Látogatást tett a főispánnál is. Délben a hadtestparancsnok tiszteletére díszbéd volt a Magyar Királyban, melyen a helybeli tisztikar vett részt. A honvédeknek játszott ebéd alatt.

Akik a népszövetségbe mint új tagok most jelentkeznek (1913-ra), ajándékul kapják — míg a készlet tart — az 1913. évi gazdag naptárt és a mult év utolsó füzetét. Jelentkezni lehet az irodában, Szent István tér 1.

Adomány. A veszprémi káptalan, mint fülel földbirtokos, a fülel népszövetségi szervezet részére 30 K-t adományozott, melyért a szervezet igazgatója, Bezöky József plebános nyilvánosan mond köszönetet.

Megszüntetett fegyelmi eljárás. A polgármester a mult évi december 27-én kelt határozatával Winkler Vilmos jelenleg nyugalmazott városi főmérnök által önmaga ellen kért fegyelmi ügyben a további eljárást megszüntette.

A székesfehérvári sajtó-hölgyszövetség tegnap d. u. 5 órakor tartotta első havi gyűlését a sz. Imre tereben. Szögyény Marich Julia elnök üdvözlő beszéde után *Hálek Béla* egyházi elnök fejtegette a folytonos, csüggedést nem ismerő munka gyönyörű eredményeit, melyet a hölgyszövetség már eddig is rövid egy hónapi létezése alatt kivitte. Örömmel állapítja meg, hogy a hölgyek nem csak lelkedni, de cselekedni is tudnak. Ezen eredményes munka méltatásával *Veghközelebb bővebben foglalkozunk.* Targyalta a gyűlés *Szammer Róza* azon indítványát, hogy az egyesület tagjainak a belv. kath. kör könyvtára rendelkezésre állhasson.

Szakértő a vízvezetékhiányban. Winkler Vilmos nyugalmazott városi főmérnököt a polgármester a városi vízvezetékhiány bizottságba szakértő tagul meghívta.

A Vöröskereszt hangversenye a teacestélye. A Vöröskereszt Egyesület választmányja — mint értesülünk — az előbbi évek szokásához híven ez idén is hangversenyyel egybekötött teacestélyt rendez pénztára javára. A teacestélyt f. hó 25-én lesz.

és Pécs mellett Csepreg, Csik, Debrecen, Galgóc, Gyulafehérvár, Kassa, Keresztur, Kolozsvár, Komárom, Krakkó, Lőcse, Nagyszombat, Pápa, Sárospatak, Tejfalu (Pozsonymegyében, 1638.), Várad, Zsolna — adtak magyar kalendáriumot a közönség kezébe. (Az első idegennyelvű 1633-ban, Brassóban jelent meg németül „Almanach" cim alatt.)

Magyar kalendáriumnak leghiresebbje a — lőcsei kalendárium. Mindenki ismeri a híret és a legkevesebben látták. Egy szólásforma révén igen téves forgalom terjedt el róla. Ez a jámbor kalendárium, mit az anekdotás-naptárak őse szerepel a nagy közönség előtt, sőt amolyan paprikás anekdotákat irnak rovására, amilyeneket pirulva bár, de szívesen hallgat az, aki hallja. Tudnivaló a régi viccek mondóját azzal utasítja vissza a művelt ember, hogy: „ez már a lőcsei kalendáriumban is benne van". Pedig hát abban a lőcsei kalendáriumban vicc nincs.

De hát mi van benne?

Van benne különböző tudnivaló és tudni-illendő dolog,

Műsorváltás. Déri Béla betegsége miatt a színház igazgatója a műsort akként változtatta meg, hogy pénteken az előre hirdetett *Farkas* helyett a *Miniszterelnököt* adta elő.

Lepje meg a feleségét, egy nagyon szép, finom angol kosztüm kelmével 140—150 cfr. széles, métere 5 korona. Rudbányai posztókereskedésében.

Az „Ifjúságunk“. Ezen című keresztény szociális irányú tanonclap II. évfolyamának első száma a szokott gazdagabb tartalommal jelent meg. A sok értékes cikk közül kiemelkedik Bodnar Gáspár elbeszélése. A lap havonta jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 1 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala VIII. Mária-utca 11. alatt van.

Makulatur papír szerkesztőségünkben eladó.

Szükség a menhelyből. Horváth Juli 31 éves leány, gyermekmenhelyi gondozott Várpalotáról megszökött. Tegnap városunkban elfogták és visszavitték helyére.

Az Élet c. szépirodalmi képes hetilap január 12-iki számában Krúdy Gyula folytatja Mari, a téli leány c. regényét, elbeszéléseket írtak Móricz Pál és Zsirák János, verseket Kiss Menyhért és Magyar Bálint. Hevesi Sándor cikket írt az orosz ballettről. Aóriján Andor a harctéri tudósítokról, Bodor Aladár a korváltozások okairól. Ezenkívül a rendes irodalmi, kritikai és aktuális rovatok, valamint a számos illusztrációk teszik érdekessé és változatosá az Élet legújabb számát.

Horváthné és Rónainé papíruzlete Kossuth-u. 15.

Cigányháború. Hétfalura szól a híre annak a háborúnak, amit a nádasládányi cigányok rendeztek künn a faluvégén, füstössátoraik előtt. Ugyilatszük rangkorúság útját ki köztük, mert „deglett malacs“-on most nem vehettek össze, amennyiben Nádasládányon megszűnt a sertésvesz, Akármí lett legyen is a casus belli a háború kitört. Lakatos Ferenc és Sárközi Erzsébet voltak az egyik részen, míg másrésztől Lakatos István és Kolompár Marcsa harcoltak. Cigányhoz való vadsággal veredtek. Dorongokkal, vasvillákkal úgy összeverték egymást, hogy Lakatos Ferenc 5—6 hétig, a többiek 3—4 hétig gyógyuló sérüléseket szenvedtek. A verekedő cigányokat feljelentették a csendőrök.

Szökött katona. Kiss József 11. tüzérezredbeli közlegény f. hó 9-án megszökött hajmáskérrel. Inota és Csőr között a csendőrök elfogták és visszakísérték ezredéhez.

Hirtelen halál. Horváth Erzsébet 48 éves cseléd öz. Szabó Bakos Andrásné pélnka mérésében csütörtökön délután hirtelen rosszul lett és összeesett. Orvost hívtak hozzá, de nem lehetett rajta segíteni. Néhány perc alatt meghalt.

Még egy szökevény. Scheffer János 18 éves kéményseprő segédet tegnap városunk területén elfogta a rendőrség. Scheffer Romer Sebő fővárosi kéményseprőnél volt alkalmazva, ahonnan megszökött. Szökeése okát kutatja a rendőrség.

Mindenmüi drogeriai cikket ALBA drogeriában vegyünk.

Fogak Kovács Dezső műfogászati termében Székesfehérvár (Rózsa-u. 5. sz. a., a Zirci templommal szemben).

Gyanus idegenek. Tegnap éjjel a József utcában a rendőrök két gyanus idegent fogtak el. Göcze János csabdi és Forgács Géza vágai illetőségű munkanélküli iparosok voltak s a rendőrségen beismerték, hogy rovtól multanak. 10 napi elzárást kaptak s az alatt kikutatják személyazonosságukat.

A székesfehérvári Hitelszövetkezet házhöz szállítással együtt az alábbi árakért szolgáltat ki tüzelő anyagot:

Poroszszén . . . 4.—, 4-20 K
Szápári szén . . . 2-60 K
Aprított fa . . . 3.00 K

Töved vagy hazudik, aki más állít, mert Rudbányai kizárólagos posztókereskedő csak a legjobb gyapjú férfiszöveteket tartja raktárán.

Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy mielőtt lisztet, vöröslisztet, árpadarát, vagy bármi más vemenéket, okvetlen keressék fel *Deutsch Aladár Simor-utca 5. sz.* alatti fűszer és liszt üzletet, mert ott vehetnek minden logocsuban és legjobban. Nála egy kilogram buza (kenyér) liszt is, mely megfelel a pesti 4-esnek, csak 32 fillér.

A Fejermegyei Napló kapható:

Rotter Izsák,
Ulmann Imre,
Melczér nővérek,
Krausz Verona dohánytözsédéjében.

Fejermegyei Napló és Ujjap kapható:

Belvárosi fogyasztási szövetben.

Pertaki Ilona lisztkereskedésében Simor-utca.

Szeidl Teréz kereskedő Malom-utca.

Fogyasztási Szövetkezet Zátuoly-utca.

Finta Imre kereskedő Bereányi-ut.

Leibl János kereskedő Olaj-utca.

Barna Viktor kereskedő Ősz-utca.

Vadász Ferenc Budai-ut dohány-tözsde.

Tanulmányok.

Írta: **Dr. Bierbauer Viktor**
(Folytatás.)

Az előhúttöbe jutott felsértések a szállító vágányról leemeltetvén, itt függesztetnek fel a kellő kihülésig s innét jutnak a tulajdonképeni hűtő helyiségekbe. Az előhűtő alapterülete 310 négyszög méter, a hűtő helyisége 492. A hűtő „LINDE“ rendszere szerint készült, a lehűtött jevegő a menyezeten át jut tömlőkön keresztül be. Az elkülönített vágócsarnok, amely a beteg vagy gyanus sertések levágására szolgál, egy forrázó kádval, egy emelődaruval, hufogás kerettel, bélmosó edényekkel van ellátva. A hűsároló a selejtes hus részére szolgál, vagy olyan húsrá, melyet nyersen áruba bocsájtani nem szabad. Hardtmann rendszerű 2 kazánnal van ellátva, két szallonna olvasztó üsttel, szallonna aprító asztallal s pince helyiséggel, a zsir raktározására.

A sertés szállások úgy vannak építve, hogy mindazon kívánalmaknak, melyek állat egészségrendőri

szempontból ujabban tekintetbe veendő, mindenképen figyelembe vették. Az összes szállások külön állók, a falak téglából valók, az alomhomok alatt, a talajfertőzés elkerülése céljából, beton burkolat, az aklok fala könnyen tisztítható bazaltteglá. Az etető vályuk vas anyag, tehát minden könnyen fertőtleníthető.

A telepek vízzel való ellátására 320 méter mély kut szolgál. A víz a magas víztoronyba lesz felnyomva, onnét pedig vízvezeték csövekben jut el mindenhova. A szennyvíz közösen gyűjtőbe folyik, szűrés után a közsátornába jut. Telep, tűbiztonság tekintetében 6 tűjelzővel rendelkezik. A gőzszivattyú tűveszély esetén, tűzfecskendőként is működik. Napi nyolc órai munkaidő mellett 1900 sertést lehet leolní, évenként tehát 500.000 drb. sertést.

Láttunk ott egy nagy vágót, aki 31 segédvel dolgozott, tudja az ég még hány napszámmal, 120 sertést végez egy óra alatt, az nap 397 drb ot szuratot. Ez nagy kereskedő, részben exportra dolgozik, részben feldiszponálni veszik tőle az egész kishentesek, vagy nagy vendéglősök, szalonától vagy anélkül. Láttunk elkobozni sertéseket, borsóká, tuberkulózis, csóntszui sárgaság stb. miatt, a hentes egyáltalán nem haragudott érte, sőt nem is sokat törődött vele. Azon kérdé: semre, ugye 3 méter mászás sertés elkobozása önré nagy veszteség — azt felelte — nekem ugyan nincs károm belőle, mert állataim mind biztosítva vannak. Fennáll ugyanis a hentesek közt egy biztosító társaság s ez az eleven állatokat biztosítja csekély díjért, gondolom minden métermázsza után fizetnek 32 fillért.

Ha netán a sertés elkobzás alá kerül, a sertés értékét vissza kapja az említett nagyvágótól az nap 7 sertést koboztak el, s ha csak 3 méter másza volt darabja, s ha csak 30 fillért fizetett méteréért, ugy biztosítási díjat 357 kor. 30 fillérel fizette meg, c ha eleven kilóra vette csak 1 kor. 20 fillérjével ugy 2520 koronát veszített volna a mi most a biztosítással megtérült. De a biztosító társaság sem vesztett semmit, mert a 7 disznót megkapta, zsírját kisítve értékesítette, husát a pároló készülékben 2 óra hosszáig 12J fok melegben kipároltatta, s kilóként 84 fill. ért eladta. Az nap csak 20 drb. sertés lett elkobozva, leölve pedig 1300 let, tehát még nyert is a társaság. Miután pedig a részvények legnagyobb részét a hentesek tulajdonában vannak, az évi nyeremény osztalék ismét csak a henteseké. Veszténi azonban mégis csak kellett valakinek, az én laikus eszem szerint csakis a vásárló veszíthetett, de az ebbel veszteség nem számít, mert teljes jó és egészséges húst kapott. Ezt talán meglehetne csinálni nálunk is.

Egy külön épületben van a lószuroszék. Berendezése, ami a függő vágányokat illeti, nemkülömben a horgokat, majdnem ugyan az mint a sertésvágó csarnokban van, azonban itt nincs forrázó hely és kopasztó asztal, hanem csak horgok, amelyekre a leszurt állatot bőréből kifejtik és kiszigerelik. Az eljárást nem láttuk, mert akkorra már a leszurt 17 állat el is volt nagyjából darabolva. A vágóhely melletti műhelyben javában állt már a munka, A segédnek a ló elejét dolgozták fel. A csontokról szedték le a húst. A

csontost külön értékesítik. A levagdosott húst gépekkel össze aprítják, s az emeleten levő műhelyben, a kellő fűszerekkel ellátva feldolgozzák. Itt készül a lószalámi, lóparizer, lószalalád és lóvirsli. Ezen virsli árúknak itt történik a töltése, a kifőzése, füstölése. A belé jövő szalonna a sertésvágóból kerül ide. Távozásunkkor megköszöntünk a parizert és virsli, mondhatom igen jónak találtuk. Ectell olajjal talán még azt a kissé édes izt is el lehet venni, amelyet egyik másik, talán szuggerálás folytán fedezni vélt.

Színház.

1913. Január 9.

Eva második előadása még csak árnyéka sem volt a premiernek. Ugy látszik a fehérvári színészeknek egyszer is sok tisztességes játékot produkálni. A második előadás közönségének nem épen olyan a pénze mint a premierpublikumé? Es a pénzéért nem ugyanolyan előadás jár neki, mint azoknak, akik szerencsések voltak az első előadásra jegyet kaphatni. Kilagyások, kelletlen, lusta mozgolódások, fárasztóan vontatott játék tették bosszantóvá a csütörtöki előadást. Különösen az első felvonásban amerikáztak a színmunkások. Baróthy például az iróasztalnál lvánfüval és Erckővíval való jelenetben egészen „kifelejtette“ az első estén elmondott mondani-valóját. Ez a hármas társalgás el-laposodott. A kar egyik szépségének pedig derogált táncolni egy kicsit. Volt szíve táncokban egyszerűen megállani miközben bájos mosoly jelent meg. Az urak között is van egy ilyen nagyon angolvéri, aki mindig külön áll a többitől s csak akkor mozdul meg, ha már nagyon muszáj. A harmadik felvonáshoz új díszleteket festhetett volna az igazgató. Eva behozza ezt a kis kiadást. Igazán kár ám az ilyen közönséget meg nem becsülni. Az egész országban tiúsek a színházak s nálunk nincs tekin-tet a rossz pénzügyi viszonyokra, itt dül a publikum a színházba. Az ilyen közönséget jobban meg kellene becsülni.

Mr.

Heti műsor:

Vasárnap d. u. Tengerész Kató. este 6.

Hétfő, Farkas, leszállított helyár. Kedd, Lotti ezredesei.

Szerda, Eva.

Csütörtök, Eva boszorkány. Ujdonság.

Péntek, Csókszanatórium. Leszállított helyár.

Szombat, d. u. Cigány, népszínmű, ifj. előadás.

Szombat este, Sarkantyú. Ujd.

Piaci árak:

Buza	21-20—21-00 K
Rozs	18-40—18-20 K
Arpa	18-20—17-90 K
Zab	21-40—21-20 K
Tengeri	12-40 12 00K
Bab	26-00 — K
Burgonya 1 kg. uj	10 — K
Zsír	1-80 — K
Szalma takarm.	4-00—3-80 K
Széna kötöten	8-80—8-40 K
Sertés 100kgm. a.	0-90—0-80 K
„ „ f.	1-06—1-00 K
Márha hus 1 kgm	2-00—1-80 K
Borjú „ „	2-40—2-00 K
Közsen mm.	3-60 — K

Kath. Háziaseszonyok Cseléd-otthona, Csonka-utca 1/B.

Bejárónók és mindenek lányok helyet keresnek. Intézetünkben fehérnemű tisztítását u. m. gal-lérók, kézelők, ingek stb. tisztítását pontosan és legjutányo-sabb eszközökkel, — Harisnyák javítását és új harisnyák gépen kötését a legjutányosabban el-vállaljuk.

Apróhirdetések.

Apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetések és más hir-de-tések lapunk részére feladhatók Horváthné és Rónainé papir-üzletében, Kossuth-u. 15.

Zámoly-utca 28. sz. ház sza-badkézből eladó.

Szép fehér fosztott toll 3 kiló eladó. Cim a kiadóban.

Egy buzaöld a 10-ik dűlőben szabadkézből eladó. Cim a ki-adóhivatalban.

Palotai-ut mentén a hármashid közlőben egy szántóöld, kaszáló réttel együtt szabadkézből eladó. Tudakozódni le-het Schweininger Istvánnánál Alsókirályosor 23.

Szakképzett varrónő, fehér-nemű és felsőruha varrást úgy házaknál, mint lakáson jutányos árért elfogad. Cim meg tudható: Horváthné és Rónainé, Kossuth-utcai üzletében.

Lapok, folyóiratok megren-delhetők Horváthné és Rónainé papírüzletében, Kossuth-u. 15.

Ebédő butor használt, de jó-karban (kőedény, asztal, 6 szék, divány) valamint egy üvegszek-rény eladó, Szent Imre-u. 1., emeleten.

Rác-utca 8-ik számú ház szabadkézből eladó, tudako-zódní ugyanott lehet a tulaj-donosnál.

Olaj-utca 30-ik számú ház szabad kézből eladó, tudako-zódní lehet Zámoly-utca 56-ik szám alatt. Ugyanott 3 baglya zabostakarmány eladó.

Csak legyetek békében és vá-sároljatok RUDBÁNYAI IMRE kizárólagos posztóke-reskedésében. Székesfehérvár Nádor-utca.

Nős urasági inas azonnali be-lépésre alkalmazást keres. Ma-jor Gáztelep-u. 12.

Egy urilakásnak megfelelő házhely Pirosalma-utca 2. sz. alatt eladó. Bővebbet Csonka-utca 6. sz. a. Pehacker András kőműves mesternél.

Varrógépjavitások

műhelyünkben gyorsan és szakcsorán készíttetnek,

SINGER CO. varrógép-részvény-társaság.

Magyarország legnagyobb és legérték-bb varrógép-üzlete, Székesfehérvár, Nádor-utca, Töltényi-ház

LEGSZEBB ajándék

egy jó és mégis olcsó zongora, vagy pianinó.

Egy angol szerkezetű két pedálos zongora, panczer konstrukció, panczer hang-gerendával, moderátóval, 175 cm. hosszú, 145 cm. széles eladó.

Egy mahagóni pianinó ugyanolyan szerkezettel eladó.

ROSENSTEIN

Iskola-u. 6. Telefon 291.

Ez a „Muki“ MŰVÉSZ

Szajharmonika dobbal

Baráti egy óra alatt megtanulhat rajta jüt-szani. A dalokat mű-vész harmonikán jüt-szik, a valódi búrral ellátott dob pedig ki-séretül szolgál.

Ára tokkal és egy me-sés ajándékkal együtt

CSAK 4 KORONA WAGNER

a „Hangszer-Király“

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

Óvás. Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Valódi szörme boák és muffok! — Olcsó trico ruhák! — Selyem-, szövet- és flanel blousok!

Divatos női és lányka ka-lapok, tollak és selymek! Férfi és női shevraut és box cipők!

GYERMEK CIPŐK!

KOVÁTS ANTAL

uri- és női divatárúháza.

Városház-tér.

NÉPÜNK

felvilágosodásának legnagyobb ellensége, szellemi elmaradottságának s anyagi nyomorúságának egyik legfőbb oka

az ALKOHOL.

E nagy ellenséggel szemben a nép hi-vatásos vezetőinek kitűnő szolgálatot tesz

DR. GRIGER MIKLÓS

most megjelent, nagy tudással, meleg szívvel, praktikus érzéssel megírt könyve:

Lelekpásztor az antialkoholizmus szolgálatában. ÁRA 2 K 40 f. — KAPHATÓ A SZERZŐNÉL, SÓSKUTON.

SZENT ISTVAN

ártézi, gőz, iszapmedence és kádfürdő.

Székesfehérvár, Bástya-utca 3. szám.

Tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy a Szent István gőz- és kádfürdőt megvettem, a melyet két ártézikkal és iszap-medencével kibővítettem, teljesen újonnan átalakítottam és minden igényeknek megfelelően beren-deztem. Ártézikutaim kifogyha-tatlan mennyiségű, gyógyhatású kristályvízzel látják el naponként az összes fürdőmedencéket.

Ami a fürdőbezelést illeti, azt személyesen fogom vezetni és előre is biztosítom a m. t. kö-zönséget, hogy a legpontosabb kiszolgálás, rend és tisztaság te-kinteteken szigorú ellenőrzést gyakorlok. Személyzetem első rendű masszírozók és tyukszem-vágókból áll, akik szakképzett-ségük és előzékeny modoruk ál-tal iparkodnak majd a mélyen tisztelt közönség elismerését és szeretetét megnyerni.

A mélytisztelettel közönség szives pártfogását kérve maradtam teljes tisztelettel

Ifj. TÖGL GYULA,
fürdőtulajdonos.

Gőzfürdő napok:

Urak részére: Április 1-től ok-tóber 31-ig reggel 5 órától, no-venber 1-től március 31-ig reg-gel 6 órától déli 12 óráig. Ün-nep és vasárnapokon egész nap.

Hölgyek részére: Naponként dél-után 1 órától este 6 óráig. — Pénteken egész napon át.

Fürdődíjak ruhával együtt:

- Gőzfürdő . . . . . —60
- Gyermekek 10 évig . . . —30
- Porcellán kád . . . . . 1—
- Cinkád . . . . . —80
- Hideg-gyógyifürdő . . . —60
- Izapifürdő . . . . . 2—
- Szénsavas-fürdő . . . . . 2—
- Sósfürdő 1-20

BÉRLETJEGYEK: 10 db. gőz-fürdőjegy 5 K, 10 db. por-cellánkád fürdőjegy 8 K, 10 db. cinkád fürdőjegy 7 K.